

“Kinds words can be short and easy to speak, but their echoes are truly endless”-
Mother Teresa.

Sách Thuyết Lang Hoàng Đáng Cä Bän có ghi vän tät vä Häi chäng nhä sau:” Đây là chäng bänh cäa ngäi tät miäng, mäng mäi, läi không xäng. Khi hät läo thì mät la mäy lét, ngä träc ngä sau väi nhiäu tà ý; xì xào to nhä vào tai ngäi nghe. Khi đäi trá täi cao đä thì tim đäp nhanh, häi thä rän ràng, cäp mät läo liên gian đäi. Đäi riät thành kinh niên, bät trä. Träng Lão Danh Y đäng phäng thuäc “Á Khäu Liät Đäng Hoàn” hoäc “Mäc y đäi mãi thành diän cho räi”.

Con ngäi đäng säng vào thäi đäi väi kä thuät truyän thông nhanh và mänh nhäng sä giao tä giäa ngäi väi ngäi có vä ít phän tình cäm. Bäi käch xäa häi đäng nhä khuyän khäch nhäng läi nói làm tän thäng ngäi khác. Trên diän đàn công luän, nhäng mäu chuyän täo lao không có xuät xä đäc nhiäu ngäi đä ý. Đän näi mät cäu Giám Đäc Báo chí Bäch Cung phäi lên tiäng räng “Không ai tin läi nói cäa phát ngôn viên chính thäc nhäng mäi ngäi đäu tin nguän tin đäa ra tä kä không tên”.

Có ý kiän cho räng gossip không nhäng đä trä thành mät sinh hoät cäa con ngäi mà läi còn là mät món hàng có giá. Truyän thanh, báo chí, truyän hình và ngay cä trên internet đä có biät bao nhiêu gossip đä loäi, thäc giä vä mäi ngäi, tä nhäng danh nhân täi ngäi không tên tuäi. Và ai cùng tò mò muän nghe, muän đäc. Räi tä do “mao tôn cäng”. Väi các cä ta thì “miäng träu là đäu câu chuyän”. Ngày nay thì träc khi bàn chuyän doanh thäng, quäc gia đäi sä, thiên hä có mäi phút mách läo chuyän ngäi.

Giám Đäc Irvin Kassof cäa tächäc Words Can Heal cho hay Mách Läo làm tän thäng cä triäu ngäi Mä mäi tuän lä. Tächäc này hiän đäng quäng bá mät chiän đäch đä giäm läm đäng ngän tä, cäi thiän dân chä, täo sä täng kính giäa ngäi väi ngäi và mang läi uy tín cho đät näc.

Theo kät quä thäm dò ý kiän cäa Luntz/Lazlo cho tächäc Words Can Heal ngày 17-21 tháng 8 năm 2001 thì: 117 triäu ngäi Mä nghe hoäc chia sä gossip vä ngäi khác ít nhät mät hoäc hai län trong tuän; 51 triäu nhän là nói đäu không hay sau läng ngäi khác mät-hai /tuän; 63 triäu ngäi cho hay ngäi khác nói xäu vä mình mät-hai län /tuän; 68% nói gossip là mät vän nän täi träng häc; 79% täi näi làm viäc; 80% trong chính träng; 84% trong tin täc truyän thông.

Đäc läi Luân Lý Giáo Khoa Thäc a Viät Nam xuät bän trên näa thä kä träc, thäy câu chuyän đäng suy gäm sau đây:

“Anh Nhá nghá hác mát ngày. Hôm sau đán tráng nói đái tháy ráng: “Hôm qua con sát, không đi hác đác”. Nghiêm ngái iá cuái láp, muán làm cho Nhá phái phát, đáng đáy mách ráng:” Tháa tháy, anh Nhá nói đái đáy á, hôm qua con trông tháy anh áy đi câu vái mát ngái náa á ngoài bá sông.” Tháy giáo ngoánh lái máng Nghiêm ráng:

“Tao có hái máy đáu, mà máy nói? Tháng Nhá nói đái, có tái đã đành, nháng máy mách láo nhá thá thì máy là đáa vô hánh”.

Cá láp nhìn Nghiêm ra đáng khinh bá lám. Nghiêm thán đá mát, cúi gám đáu xuáng”.

Tác giá kát luán: “Đáa trá hay mách láo làm cho anh em bán phái phát là đáa trá báng đá hán mát, làm đáu đáng khinh bá. Ta không nên mách láo”.

Đá là bài hác đái xáa, bên ta.

Mái đây, bên Má, đác trong táp chí The Oprah Magazine, tháy ngái nghá sĩ tài danh Oprah Winfrey có tâm sá ráng:

“Bán thân tôi đã biát nháng lái nói tiêu các đó có hái nhá thá nào. Ngay tá khi mái vào nghá, các báo lá cái đã biát đáu tung ra vô sá đáu không thác vá tôi. Tôi choáng váng và cám tháy báng nhán quá nhiáu. Và tôi đã hoang phí nhiáu sác lác đá lo nghĩ ráng không hiáu mái ngái có tán nháng đáu mách láo đó không.

Tái sao há lái có thá tin nháng lái láu vá nhá váy nhá? Tôi phái tá chián đáu lám mái không kêu táng ngái đá phán trán và bào cháa. Đó là trác khi tôi ý thác đác đáu mà bây giá tôi hiáu. Khi ká nào đó tung tin thát thiát vá bán, xin hãy quên nó đi, đáng sa vào cám báy. Dù dái hình thác mát tin đán lan truyán mái nái hoác mát bàn tán phán nán cáa bán bè, lái tháu đát đáu phán ánh sá bát an cáa ngái khái sá loan tin. Khi nói xáu sau láng mát ngái nào đó là há muán tá ráng há mánh nháng thác ra thì há yáu kém, không giá trá, không có can đám nói sá thác.

Mách láo cũng nói lên cho bán thân đáng sá và cho ngái khác biát há là ngái không đáng tin cáy. Gossip có nghĩa là đã không có can đám nói tháng vái ngái mà há muán tháo luán mà quay ra mách láo đá há giá trá ngái ta, đáu mà Jules Feiffer gái là đã phám mát tái sát nhân nhá.

Nói rõ ra, mách láo là mát vá giát ngái do mát ká hán nhất thác hián. Chúng ta sáng trong mát náp sáng đáy nháng đáu tháu đát. Hôm nay anh ta mác quán áo máu gái; cô đó hán hò vái káp nào; ai mái đây đác nhác nhá vì quá láng nháng tình ái.

Chuyán gì sá xáy ra náu ta táo ra mát gia đánh, mát quan há bán bè, mát đái sáng không mách láo chen vào?! Chúng ta sá rát ngác tháy ráng ta sá có biát bao nhiêu thì giá đá làm nhiáu viác ích lái, quan tráng khác thay vì làm hái ngái ta. Sá có trán đáy gia đánh ta vái nháng chân tình mà bán bè muán tái và á lái vái ta máy ngày. Và ta cũng nhá ráng náu lái nói có thá háy hoái thì cũng có sác mánh hàn gán”.

Và Oprah đã làm theo lái khuyán cáa ngái bán Maya Angelou: “Tôi tin là nháng lái nói xáu đáu có mát sác mánh và náu bán đá chúng xâm nháp vào gia đánh bán, trong tâm trí bán, trong đái sáng bán, chúng sá thao túng bán. Nháng lái nói tiêu các đó sá ngám vào đá đác bàn ghá nhà bán rái vào da thát bán. Chúng là nháng liáu thuác đác”

Váy mách láo là gì mà ác hái thá nhá?!

Theo tá đái n Viát Nam, Mách là nói cho ngái khác biát đáu gì; Láo có nghĩa nhanh mám miáng nháng không thát. Mách láo là nói hoác bàn tán chuyán riêng tá cáa ngái khác vái ngái này ngái ná, gây nghi ká mát đoàn kát-

Ý kián chung cho mách láo là nói bát cá đáu u tiêu các, đáng hoác sai cáa mát ngái cho ngái khác nghe. Nhiáu ngái nghĩ khi nói tát vá ngái nào đó thì cũng tát đi.. Nói nhá váy thì háp pháp và không sao nháng ván là ngái lê mách láo và không đáng quy tác xá thá.

Theo Lisa Kirk, người mách l o chuyên môn đ a chuyện người khác; k vô duyên ch nói v mình; người l ch duy t thì nói nh u v b n.

Jack Canfield, tác gi lo t sách The Chicken Soup for the Soul góp ý: “B ng cách nghĩ và nói t t v người khác, m i chúng ta s là v t xúc tác cho các c m nghĩ t t v mình, tăng ni m vui cho người và khích l s hài hòa xã h i. Nh ng bu n thay, nh ng l i tiêu c c v người khác, tr c m t ho c sau l ng đ u đ a t i s b ng ho i, s m t vui, làm đau lòng m i người. Dù l i h t l o có là s th c chẳng n a thì khi đi rêu rao, ta đã h ph m giá c a ta, c a người và c a t p th”.

Cách ngôn Tây Ban Nha có câu “ Ai mách l o v i b n thì h cũng mách l o v b n.”

Trong Thánh kinh ta h c đ c: “Nói sai s th c có ch ý làm h i thanh danh c a người khác là k mách l o- Th ng Đ r t bu n lòng đ i v i k nói x u sau l ng người khác”.- Psalms 101:5. Và “Bi t đ i u riêng t dù đúng hay sai c a m t người mà v i vàng k cho người khác nghe là k người lê đôi mách”-Proverbs 11:13.

Ngũ Gi i là c b n đ o đ c c a người Ph t t v i đ i u B n: Không Nói D i, nói trái v i s th t đ h i người, m u c u l i cho mình. Người nói nh th là m t c lòng nhân, không x ng đáng là m t Ph t t .

Sao l i Người Lê

y v y mà t i sao người ta hay l ng ba vi b đ a chuyện nh ?.

Các nhà tâm lý, xã h i h c và bi t bao nhiêu sách báo đã tìm hi u v ch ng t t này, đ coi t i sao hay lan truy n, t i sao có người thích nghe. Có người nói nó nh là m t th đ u bôi tr n các thành ph n trong xã h i khi m i người giao t v i nhau; ho c vì th nhân đ u b n b u không có thì gi g p nhau thì cũng tò mò mu n bi t xem người kia ra sao, có gì m i l không.

Nói chung m c đích k mách l o th ng là:

Đ ch ng t mình là người giao thi p r ng, thành th o m i s vi c;

Đ nâng cao vai trò c a mình, ho c l i cu n chú ý v mình;

Đ mua nh h ng t o c m tình g n bó v i người khác;

Đ t tài d i đ m c a mình v chuyện tào lao c a người khác;

Đ che đ y s thi u kh năng nói chuyện c a mình;

Đ bi u l s t c gi n và tr thù đ i v i m t người;

Đ gieo r c nghi k gi a m i người, hy v ng mang ph n l i cho mình

Đ l o l i khi b th t th , uy hi p;

Đ gi u gi m s mình ghét người đó; vì h diên khùng -Proverbs 10:18; vì h không có vi c gì đ làm-Timothy 5:13.

Nh m t b nh kinh niên, mách l o cũng đ a t i nh u h u qu x u, cho n n nhân. Và cho k đ a tin.

Trong mách l o có s b i c, loan truy n ý t ng có h i t i danh đ c a người khác có th đ a t i tan v h nh phúc gia đ nh, s nghi p, vi c h c c a n n nhân. Khi ta người lê đôi mách là ta đã y đi cái quy n đáng l đ c nói s th c c a người đó.

“Con người th ng r t thích nghe chuyện thêu d t, v i cái v ng t và h u qu cay đ ng c a nó. Nh ng l i gossip gi ng nh mi ng trái cây ngon ng t, nó đi l n vào n i tâm xâu nh t c a con người”- Proverbs 18:8.

Có người t h i n u đ i không có gossip thì t nh t bi t m y, s nói gì v i nhau b y gi . Có người coi chúng nh m t th gi i trí, đ a đ a câu chuyện làm ăn. Nh ng nh u khi cũng gây khó khăn giao t , vì nghe m t người nói x u v người khác thì mình l i t h i bao gi đ n l t mình b thêu d t đây?!. Th là giao t tr thành dè d t h n.

Câu chuyện m t bà n truy n lan b a đ t v m t người đàn ông. Khi bi t r ng mình đã làm h i

Câu Chuyện Thuyết Lang: Hội Chứng ‘Ngồi Lê Đồi Mách’

Tác Giả: Bác sĩ Nguyễn Ý-Đác M.D. / Texas- Hoa kứ
Thứ Tư: 23 Tháng 9 Năm 2009 14:52

thanh danh ngồi đó, nên nhân xin lui và họ làm bất cứ điều gì để bù đắp. Ông ta đưa cho bà một túi lông gà, bỏ ra góc phòng tung lông trong gió. Làm xong, nên nhân hỏi nhåy đã đi đi tới tới chưa. Số đó nên u bà làm làm đi đi cät lông. Chúng bay tán khäp nên i, làm sao làm làm đi đi cät. Thåa rằng: nhåy ngồi bäa bất cứ bà đã gây ra nhåy thì täi không lý lui đi đi cät cho tôi. Chứng khác gì nhåy cái lông gà đã tung đi trong gió không sao nhät lui đi đi cät.

Muän hóng chuyện nhåy, hãy sẵn sàng khi ai đó mở đầu:

-Này bà có biết chuyện gì xảy ra cho con Xuân không?!

-Mày có muốn nghe tin cuäi cùng và về chứng con Bích không?

-Tao muốn hỏi ý kiến mày và ông xäp lãng nhäng và cô Tình..

-Này, tôi chỉ nói cho cậu nghe thôi đấy nhä..

Mà không muốn nghe hoặc là nên nhân thì cũng dä thôi. Bản tính nhåy ngồi là thích đưa chuyện. Nhåy nên nhä rằng mäi số việc đó có một trái một phải; rằng dù chỉ là một chi tiết nhä cũng để làm nhåy khác; rằng mách läo thì nhäng bất nguän số không có mä. Ai trong chúng ta chứng có một số lui làm nhä nào đó. Nói cho nhau hay để thông cảm, rằng ta cũng chỉ là con nhåy thì có thể giảm nhåy soi mói, bằng quä bóng gió và mình. Có nhåy cho là cä Gossip và God là thäng sách.

“Nếu thuyết ai để nhä nói lên và một nhåy khác thì chứng nên nghe” -Timothy 5:19.

Tác giả “Words That Hurt, Words That Heal” Rabbi Joseph Teluskin : “Gossip là một hình thức khäng bäng lui nói. Mà “ Hội hoäi thanh danh của ai là phạm một tội sát nhân”.

Cách hiểu hiểu nhät để chứng để điều đó là để trả là để diän và số việc bäng việc làm của mình; chứ y trở có thể bä hiểu nhäm là điều đó có thể”.

Theo Mark Twain: “Có hai nhåy để làm tổn thäng trái tim của ta: nhåy lên lút nói xäu ta và nhåy thuät lui hành để nhäng đó và ta”.

Nếu có nhåy hỏi có biết X nói gì và mình không, thì hãy can đảm trả lui: không biết và cũng không muốn nghe kä lui. Làm để nhä và nhåy thì không nhåy để ta thanh thän nhä mà cũng cho kä đó hay ta không muốn nghe chuyện thä phi tào lao.

Cho để bäc mình.

Và chỉ Thäng Đä phán xét.